

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

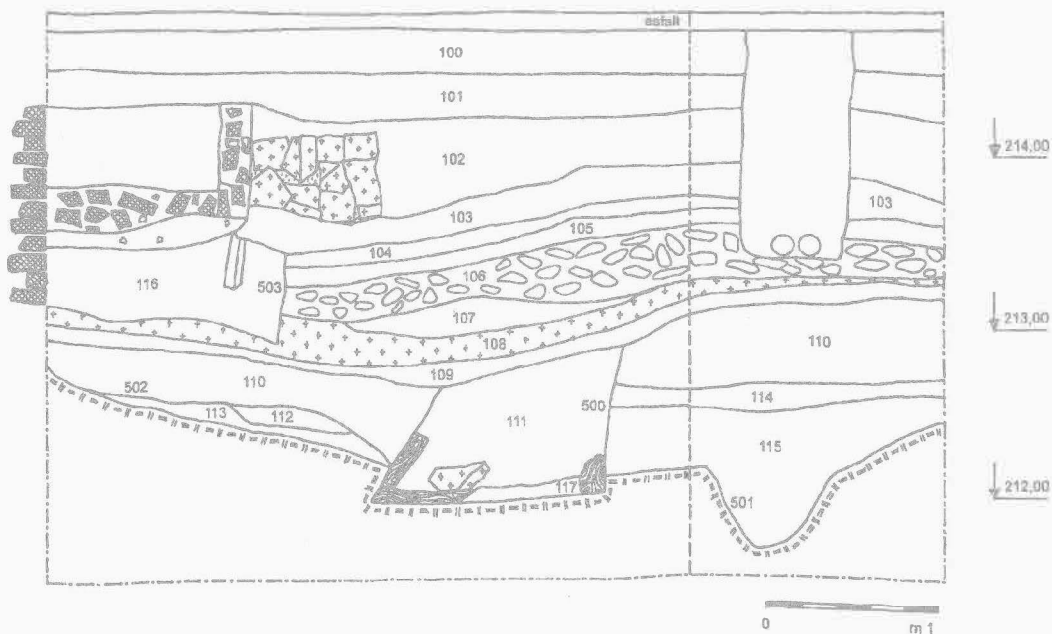
PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Obr. 28. Ostrava, Střelniční ul., 2000. Profil výkopu středověkým a novověkým souvrstvím.
Lage der mittelalterlichen und neuzeitlichen Schichten im Profil.

zahloben vydržený objekt k. č. 500 pravoúhlého půdorysu, se stěnami rovnoběžnými s uliční sítí. Kanalizační rýha porušila jeho JZ nároží. Konstrukci objektu tvořily horizontálně položené trámký o rozměrech 15 x 15 cm, do kterých byly začepovány trámký vertikální, přibližně stejných rozměrů. Zánik objektu a jeho následné překrytí vrstvami k. č. 107-109 je možné položit do druhé poloviny 14.-15. století.

Relativně nejmladší středověkou nálezovou situací zde byla vrstva štětu (k. č. 106), tvořeného říčními valouny. Její datování do 15. století má oporu i v dalších doložených příkladech takové úpravy terénu na jiných místech v historickém jádru Moravské Ostravy.

Ulice 28. října č. 33, parc. č. 179. Středověk. Sídlišť. Záchranný výzkum.

V březnu roku 2000 došlo k rozšíření sklepních prostor v domě č. p. 33 na ulici 28. října v Moravské Ostravě. V nově budované sklepní místnosti byl stavební činností narušen středověký sídlišťní objekt.

Záchranný výzkum (PÚO akce č. 2/00) ukázal, že se jednalo o část zahlobeného objektu k. č. 500, z něhož se podařilo zachytit části dvou pravý úhel svírajících stěn, které se zvolna svažovaly k plochému dnu objektu, porušenému základovým zdívem domu č. p. 33 (19. století). SV stěna objektu byla přerušena pravidelným zahlobením, ústícím do další jámy k. č. 502 v jeho dně. Tato jáma kónického tvaru byla vzhledem ke dnu objektu k. č.

500 zahlobena o 0,90 m. Jílovitá výplň obou jam byla charakteristická četnými fragmenty přepálené hliněné mazanice s otisky kulatiny z dřevěné konstrukce a uhlíky. Nad dnem jámy k. č. 502 se nacházela 0,20 m silná vrstva prachového jílu (k. č. 103) s příměsí rostlinných makrozbytků, určených RNDr. E. Opravilem jako semena maliníku (*Rubus idaeus*).

Celou situaci je možné interpretovat jako pozůstatek zahlobeného objektu hospodářské funkce se zásobní jámou, který se původně nacházel v zadní části středověké parcely. Jeho zánik je možné položit na základě datování keramických fragmentů na přelom 13. a 14. století.

Michal Zezula, SPÚ v Ostravě, Arch odd. Opava

Resumé:

Ostrava (Bez. Ostrava), Kostelní Platz, Parc. Nr. 3478/1. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Ostrava (Bez. Ostrava), Střelniční Str., Parc. Nr. 3477. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

Ostrava (Bez. Ostrava), 28. října Str. 33, Parc. Nr. 179. Mittelalter. Siedlung. Rettungsgrabung.

OSTRAVA (okr. Ostrava)

Ulice 28. října č. 21, parc. č. 23. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V měsíci srpnu roku 2000 proběhl záchranný archeologický výzkum, vyvolaný stavebními úpra-

vami suterénních prostor domu na ulici 28. října. Objekt se nachází v centru městské památkové zóny Moravská Ostrava. Výzkumem byla zachycena báze intaktní středověké kulturní vrstvy, narušené při budování novověké stavby. Z této vrstvy pochází nečetný soubor středověké keramiky datovatelné do 14.-15. století (PÚO akce č. 7/00).

M. č. Zábřeh, Shopping Park IKEA Ostrava. Středověk, novověk. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců října a listopadu roku 2000 proběhl záchranný archeologický výzkum na ploše stavby nového nákupního centra Shopping Park IKEA Ostrava, situovaného severozápadně od křižovatky ulic Rudné a Výškovické v městské části Ostrava-Zábřeh. Při rozsáhlých zemních pracích v areálu o výměře cca 19 ha byly zjištěny zejména pozůstatky novodobé antropogenní činnosti, související s ukončením provozu nedaleké pískovny, částečně i se zemědělskou produkcí. Z odtěžené podomičnické vrstvy byl získán nepatrný soubor keramiky (7 zlomků) datovatelné do 14. století.

Marek Kiecoň, SPÚ v Ostravě, arch. odd. Opava

Resumé:

Ostrava (Bez. Ostrava), 28. října Str. 21, Parc. Nr. 23. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Ostrava-Zábřeh (Bez. Ostrava), Shopping Park IKEA Ostrava. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

PERNŠTEJN (okr. Žďár nad Sázavou)

„Hrad Pernštejn“. Středověk, novověk. Hrad. Záchranný výzkum.

V listopadu a prosinci 2000 provedli pracovníci archeologického oddělení SPÚ v Brně záchranný výzkum při budování kanalizačního systému v prostoru hradu Pernštejna. Rýhy pro potrubí prořaly podélně opevňovací příkopy vlastního hradu i předhradí. Poté bylo zahájeno budování čističky odpadních vod v údolí Nedvědičky pod hradem, poblíž osady Pernštejn.

Opevňovací příkopy v místech zasažených kanalizací byly zbudovány v 16. století, a proto souvrství, které se nacházelo na jejich dně, je výsledkem jejich postupného zanášení během následujících několika set let. Zcela ojediněle zde byla nalezena militaria (hrot šípu do kuše). To svědčí o tom, že příkopy záhy po svém dobudování již přestávaly plnit svoji hlavní obranou funkci a sloužily druhotně jako odpadiště především rozbitého keramického, porcelánového i skleněného nádobí a vyhořelých zbytků tuhých paliv z otopných zařízení hradu. Místa zde bylo také značné množství žele-

zářské strusky, která je dokladem vyspělého hutnictví a kovářství, provozovaného na předhradí. Za pozitivum můžeme bezesporu považovat i to, že se místy podařilo zachytit původní dno příkopu vylámaného do tvrdého skalního podloží. Z toho můžeme usuzovat, že byl příkop v závislosti na svažitosti terénu o 1 až 2 m hlubší než je dnešní úroveň jeho dna. Jinak během výkopových prací, průběžně sledovaných, nedošlo k narušení žádných důležitých objektů nebo situací, a proto se během výzkumu vzorkovaly a dokumentovaly pouze profily rýh pro kanalizační potrubí.

Při budování čističky odpadních vod v údolí říčky Nedvědičky k narušení archeologických památek nedošlo. Odkryly se zde pouze vodou ohlazené balvany značných rozměrů, pokryté zhruba 1,0 m mocnou vrstvou nivních sedimentů průmyslných říčních štěrkem.

Stavební práce na odkanalizování hradu Pernštejna budou pokračovat za dohledu archeologů SPÚ v Brně i v roce 2001.

Hana Palátová, Radmila Stránská, Petr Vitula, Státní památkový ústav v Brně

Resumé:

Pernštejn (Bez. Žďár nad Sázavou), „Burg Pernštejn“. Mittelalter, Neuzeit. Burg. Rettungsgrabung.

PETRŮVKY (okr. Třebíč)

„Hrušová“. Doba mladohradištní, neolit. Sídliště a ojedinělý nález. Povrchový průzkum.

Nová archeologická lokalita byla zjištěna 600 m SZ od okraje Petřůvek. Jde o pozvolný JV svah nad dnes zaniklou vodotečí v nadmořské výšce 506-511 m vpravo silnice do Třebíče v trati „Hrušová“. Poloha lokality v ZM 1:10 000, mapa 23-44-04 je 192 mm Z s. č. a 23 mm J s. č. Roku 2000 zde bylo v místě rozorané kulturní vrstvy tmavé barvy nalezeno nevelké množství mladohradištní jemně tuhé (a jemně slídkové) a vzácně silně tuhé keramiky z hrncovitých i zásobnicovitých nádob, zdobené obvodovými rýhami (obr. 29: 3, 10), 1-3 násobnými vlnicemi (obr. 29: 1-2, 4-5) a klasovitými vrypy (ze zásobnice obr. 29: 9). Okraje hrnců jsou vně vyhnuté (obr. 29: 7-8) a vzhůru vytažené (obr. 29: 6). Materiál umožňuje datovat sídliště do průběhu 12. století a podle názvu tratě zřejmě souvisí se zaniklou osadou Hrušov, která však není zachycena v písemných pramenech (srov. Nekuda 1961). Mimo raně středověký materiál byl náhodně nalezen z obou stran vrtný miniaturní kamenný mlátek zhotovený pravděpodobně z horniny blízke spilitu, zřejmě z neolitu (obr. 29: 11).

Milan Vokáč, FF MU Brno